

Original Research

Qualitative Inquiry of the Contexts and Lived Patterns of Child-Marriage from the Perspective of Young Women

Hossein Afrasiabi¹ Hanieh Mansoori Khosravi² Maryam Baharluoei³

¹Associate Professor of Sociology, Faculty of Social Sciences, Yazd University, Yazd, Iran.
(Corresponding Author) hafrasiabi@yazd.ac.ir

² Master student of Sociology, Faculty of Social Sciences, Yazd University, Yazd, Iran.

³ Ph.D of sociology, Yazd University, Yazd, Iran.

Background & Purpose

The practice of early marriage between males and females was widely embraced in traditional communities. However, as societal patterns have evolved, there has been a notable upward trend in the average age at which individuals enter into marriage. Consequently, marriages taking place before the age of 18 have become increasingly rare. As cultures underwent the processes of urbanization, industrialization, and modernization, there was a noticeable trend towards an increase in the average age at which individuals entered into marriage. However, it is worth noting that in rural regions and minor urban centres, the practice of early marriage remains prevalent, with both girls and boys being married off at a young age, thereby perpetuating the cultural tradition.

The phenomenon of two people entering into marriage before reaching the age of 18 is sometimes referred to as early marriage, child marriage, or premature marriage. In spite of the notable shifts in patterns of marriage and the upward trajectory of the average age at which individuals marry worldwide, instances of child marriages persist, occasionally violating legal age restrictions (Hajiloo et al., 2021). When individuals enter into the institution of marriage, they establish a distinct and autonomous existence separate from their parental figures, so assuming a greater variety of duties and responsibilities. Assuming such a duty necessitates the physical and mental maturation of the individuals involved. However, it is observed in certain societies that the burden of marriage is placed upon children, leading to the occurrence of a phenomenon known as child marriage (Chenani et al., 2022).

Approximately one-third of females globally enter into marriage before turning 18 years old, with approximately one-seventh of them marrying before reaching the age of 15. The regions with the highest prevalence of child marriage are West Africa, South Asia, North Africa, the Middle East, and Latin America, respectively (Fatima, 2023:3). The prevalence of early marriage can be primarily attributed to the perpetuation of traditional cultural norms and customs that have been inherited and transmitted across successive generations (Subramanee et al., 2022). The consequences of child marriage are frequently extensive and result in enduring impacts on physical well-being, including early pregnancy (Nour, 2009; Auradkar, 2013), undesired pregnancy (Raj, 2010), as well as psychological and social harm that persists into adulthood. These consequences manifest in various adverse outcomes, such as diminished educational and employment prospects, mental disorders like depression, anxiety, and social isolation, and heightened domestic violence (Raj, 2010). The occurrence of early marriage frequently hinders the educational attainment of females and gives rise to negative health consequences in both the short and long term for these individuals (Krafft et al., 2022).

The main problem in this study concerns the interpretation of early marriage by adolescent females, as well as the factors that contribute to early marriage and its acceptance among this group of women.

Method

This study adopts a qualitative approach and utilizes the basic (generic) qualitative research method (Merriam & Tisdell, 2016) for its implementation. This study aimed to elucidate the lived experiences of adolescent females involved in child marriage and gain insights into their perspectives on this phenomenon. To do this, we employed a qualitative method of inquiry and employed ethnographic methods to conduct our investigation. The researchers employed purposive and snowball sampling techniques to select the participants for the study. An interview was conducted wherein 13 female participants residing in village inside the Yazd province were interviewed. Three steps of theme analysis were used to code and analyze the interview data. After transcription, the interview content was read through numerous times, and the concept that best fits each statement in the preliminary stage was then chosen. The concepts were then organized into categories based on their overlap and similarity, and a theme was developed for each group. After reviewing the sub-themes multiple times, we created a primary theme in the final stage that incorporated the sub-themes.

Results

The interview text was thoroughly analyzed using the thematic analysis technique. Through multiple careful reviews of the data, a total of 8 main themes were identified, effectively capturing the essence of women's

experiences pertaining to early marriage. These themes include patriarchy, the prevalence of early marriage as a societal norm, challenges specific to rural areas, the symbolic transition into adulthood, the accumulation of dissatisfaction, social exclusion, and a no-priority of education.

Patriarchy: within families where girls have experienced child marriage, decision-making authority is typically held by the father, who is regarded as the dominant figure. Marriage is commonly regarded as a decision made by the father, with females accepting and adhering to the family's and father's decisions within the family context.

Prevalence of early marriage as a societal norm: marriage at a young age is regarded as valuable and has remained a tradition. By observing those around them, females learn that it is preferable to wed in early youth and occasionally in adolescence. Their relatives, peers, acquaintances, and classmates are married at the same age. Marriage at a young age is regarded as a desirable norm and provides females with dignity and prestige.

Challenges specific to rural areas: Living in a small region with limited resources has facilitated girls' early marriage. In addition to limiting educational and employment opportunities, limited resources force young women to marry in order to obtain prospects and create a life.

The symbolic transition into adulthood: girls who participated in the study stated that they lacked proficiency in a variety of life skills and pretended to be competent and skilled. Girls assume many marital responsibilities at a tender age. They consider themselves to be adults and seek complete autonomy. By marrying, they respond to their emotions and enthusiasm and appear older than their age.

Non-priority of Education: Education is only a means to acquire literacy to assist children in school, and it is abandoned if it becomes an obstacle to marriage. The girls leave the lesson halfway through and proceed to their husband's residence.

Discussion & Conclusion

Child marriage is a situation that developed as a result of several causes. Girls learn to play feminine roles during the socialization process. The results show that a patriarchal cultural background, strict traditions, the marriage-first culture, social exclusion, rural living, and the accumulation of dissatisfaction all contribute to child marriage. Girls have been taught to display their femininity in marriage in order to fulfil the feminine roles of wife, homemaker, and mother. Traditions that have endured for a long time and compelled people to adhere to them play a bold role that cannot be undervalued. In females, early marriage customs are entrenched. Social interactions in a cultural setting that supports marriage have made early marriage possible and valuable for participant girls.

Ethical Considerations: This study was conducted in compliance with the ethical codes of human research.

Funding: The present study is the result of the authors' efforts and is not financially supported.

Authors' contribution: The first author assumed responsibility for the study's design, conducted the final analysis, revised the codes, and performed the final editing of the manuscript. The responsibility for conducting interviews and doing initial coding of data was assigned to the second author. The third author undertook the first draft of the article and subsequent data reanalysis.

Conflict of interest: The authors declared no conflict of interest with any person or organization.

Acknowledgment: The authors would like to thank all the woman who sincerely participated in our interviews.

Data Availability: The supporting data for this study cannot be made available due to the privacy and family confidentiality of the participants.

References

- Auradkar, J. B. (2013). child marriage in India: an overview. *Review of Research, Publish in OALib Journal*.
- Chenani, F., Rezaeifard, F., Jalali, F. & Jahangiri, S. (2022). Causes and harms of child-husbandry, *Psychology and Education sciences Studies*, 8 (2), 78-87. In Persian.
- Fatima, S. (2023). Rural development and education: critical strategies for ending child marriages.
- Hajiloo, F., Aghayari, T. & Alipoor, F. (2021). Causes of Child marriage (case study of woman client in health center of Tabriz), *Woman and Society*, 12 (48), 106-116. In Persian.
- Krafft, C., Arango, D. J., Rubin, A. H., & Kelly, J. (2022). Conflict and Girl Child Marriage.
- Merriam, S. & Tisdell, E. (2016). *Qualitative Research, A Guide to Design and Implementation*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Nour, N. M. (2009). Child marriage: a silent health and human rights issue. *Reviews in obstetrics and gynecology*, 2 (1), 51.
- Raj, A. (2010). When the mother is a child: the impact of child marriage on the health and human rights of girls. *Archives of disease in childhood*, 95 (11), 931-935.
- Subramanee, S. D., Agho, K., Lakshmi, J., Huda, M. N., Joshi, R., & Akombi-Inyang, B. (2022). Child marriage in South Asia: a systematic review. *International journal of environmental research and public health*, 19 (22), 15138.

واکاوی کیفی بسترها و الگوی زیستهٔ کودک همسری از دیدگاه زنان جوان

حسین افراسیابی*^۱ ، هانیه منصوری خسروی^۲ ، مریم بهارلوئی^۳

اطلاعات مقاله

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۸/۳۰

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۲/۱۷

چکیده

باوجود تغییردر سبک زندگی و الگوهای ازدواج، همچنان ازدواج در سنین پایین یا کودک همسری خصوصاً در مناطق کوچک‌تر و روستایی مشاهده می‌شود. این پژوهش با هدف کشف الگوهای زیسته زنان جوان از ازدواج در سنین پایین و با رویکرد کیفی انجام شده‌است. مشارکت کنندگان زنان جوان ۲۷-۱۴ ساله یکی از روستاهای استان یزد هستند که قبل از ۱۸ سالگی ازدواج کرده‌اند و با روش نمونه‌گیری هدفمند و گلوله برفی انتخاب شدند. برای گردآوری داده، با ۱۳ زن نوجوان و جوان مصاحبه نیمه-ساختاریافته انجام شد. متن مصاحبه پس از پیاده‌سازی، با روش تحلیل تماتیک مورد تحلیل قرار گرفت. در فرایند تحلیل، هفت تم اصلی ساخته شد که تجربه دختران از ازدواج زودهنگام را توصیف می‌کند: پدرسالاری فرهنگی، هنجار ازدواج زودهنگام، تنگنای روستایی، نمایش بزرگ‌سالی، نارضایتی انباشته، محدودیت اجتماعی و عدم اولویت تحصیل. نتایج نشان داد دختران نوجوان متناسب با بستر فرهنگی و اجتماعی، در مورد ازدواج تصمیم می‌گیرند. در این زمینه فرهنگی، هویت و خوشبختی دختر با ازدواج گره‌خورده است. هنجار اجتماعی در اولویت قراردادن ازدواج توسط خانواده و اجتماع محلی، دختران را به پذیرش ازدواج زودهنگام به عنوان یک الگوی اجتماعی سوق داده‌است. بنابراین فهم این پدیده، مستلزم قرار دادن آن در بستر اجتماعی تکوینی آن است که بخشی از آن در یافته‌های این پژوهش بازتاب یافته‌است.

نوع مقاله: پژوهشی اصیل

واژگان کلیدی

کودک همسری، ازدواج زودهنگام، ازدواج زودرس، ازدواج.

ارجاع به مقاله:

افراسیابی، حسین، منصوری خسروی، هانیه و بهارلوئی، مریم. (۱۴۰۲). واکاوی کیفی بسترها و الگوی زیستهٔ کودک همسری از دیدگاه زنان جوان. *مطالعات زن و خانواده*، ۱۲(۳)، ۴۹-۷۳. DOI: 10.22051/jwfs.2024.44148.2993

۱. مقدمه

ازدواج زنان و مردان در سنین پایین در جوامع سنتی امری بدیهی و پذیرفته شده بود، اما با رشد سبک زندگی مدرن، سن ازدواج به تدریج بالاتر رفته و ازدواج در سنین قبل از ۱۸ سالگی، به پدیده محدود تبدیل شد. هرچه جوامع به سمت شهری شدن، صنعتی شدن و مدرن شدن پیش رفتند، سن ازدواج افزایش یافت. با وجود این، در مناطق روستایی و شهرهای کوچک، همچنان ازدواج در سن پایین به عنوان یک الگوی فرهنگی برای پسران و دختران دیده می شود. این پدیده (ازدواج در سنین کمتر از ۱۸ سالگی) با عناوینی همچون ازدواج زودهنگام، کودک همسری و ازدواج زودرس یاد می شود. صندوق کودکان سازمان ملل متحد (یونیسف^۱) ازدواج زودرس را به عنوان ازدواج قبل از ۱۸ سالگی تعریف می کند. با وجود تغییرات چند دهه اخیر در الگوهای ازدواج و افزایش سن ازدواج در جهان، هنوز شاهد وقوع ازدواج هایی در سنین کودکی و پایین تر از سن قانونی هستیم (حاجیلو و همکاران، ۱۴۰۰).

براساس گزارش یونیسف، ۶۰ میلیون ازدواج قبل از ۱۸ سالگی در سراسر جهان رخ می دهد. یک سوم از دختران در سراسر جهان قبل از رسیدن به ۱۸ سالگی و یک هفتم آنها قبل از رسیدن به سن ۱۵ سالگی ازدواج کردند. به ترتیب در کشورهای غرب آفریقا، جنوب آسیا، شمال آفریقا، خاورمیانه و آمریکای لاتین بیشترین میزان کودک همسری وجود دارد (فاطمیما، ۲۰۲۳). گزارش مرکز آمار ایران (۱۴۰۲) در خصوص تعداد ازدواج در کل کشور برحسب سن مردان و زنان در زمان ازدواج نشان می دهد، در سال ۱۴۰۱، تعداد ازدواج برای زنان زیر ۱۵ ساله، ۲۶۹۷۴ نفر و برای مردان همین سن، تنها ۱۵ نفر است. تعداد ازدواج زنان در گروه سنی ۱۵ تا ۱۹ ساله نیز در این سال برابر ۱۳۸۱۵۱ نفر گزارش شده است. در حالی که ازدواج مردان در سن ۱۵ تا ۱۹ ساله تقریباً یک سوم زنان و به تعداد ۲۳۱۳۸ نفر است (مرکز آمار ایران، ۱۴۰۲). بنابراین گزارش، ۵ درصد ازدواج زنان، در سنین زیر ۱۵ سال و بیش از ۳۰ درصد زیر ۱۹ سالگی است. در سال ۱۴۰۱ تعداد ۷۷۹ رویداد طلاق برای زنان زیر ۱۵ ساله ثبت شده است. ۱۵۰۷۱ زن نیز در زمان طلاق در سنین زیر ۱۹ سالگی قرار داشتند (مرکز آمار ایران، ۱۴۰۲). در مقایسه با مردان، آمار طلاق و ازدواج زنان در سنین زیر ۱۹ سالگی بیشتر است. این آمارها، به ظاهر

^۱. Unicef

فقط یک عدد است، اما با نگاهی عمیق و کیفی، سرنوشت و زندگی هزاران نفر انسان را درگیر می‌کند و کیفیت زندگی خودشان و اجتماع را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

ازدواج زودهنگام عمدتاً ریشه در در هنجارها و شیوه‌های سنتی دارد که در نسل‌ها منتقل شده‌است (سابرامانی و همکاران، ۲۰۲۲). ازدواج کودکان گاهی آن‌ها را در معرض خشونت خانگی، سوء استفاده جنسی، تجاوز جنسی و محرومیت از دسترسی به آموزش (نگویان و همکاران، ۲۰۱۵) بارداری زودرس (نویر، ۲۰۰۹؛ اورادکار، ۲۰۱۳)، بارداری ناخواسته (اراج و همکاران، ۲۰۱۰) و آسیب‌های روانی و اجتماعی قرار می‌دهد و به پیامدهای نامطلوبی نظیر از دست دادن فرصت‌های تحصیلی، شغلی و ابتلا به اختلالات روانی، افسردگی، اضطراب و انزوای اجتماعی و خشونت خانگی (راج، ۲۰۱۰) منجر می‌شود (یونیسف، ۲۰۱۹). ازدواج زودهنگام اغلب مانع اتمام دوره تحصیل دختران می‌شود و پیامدهای نامطلوب برای سلامتی دختران دارد (کرافت و همکاران، ۲۰۲۲؛ نوس و همکاران، ۲۰۲۲).

این مطالعه با هدف کشف تجربه دختران از ازدواج در سنین پایین و چگونگی شکل‌گیری آن در میان دختران جوانی است در سنین پایین ازدواج کرده و چندسالی از زندگی مشترک آن‌ها گذشته‌است. انتخاب روستا به‌عنوان میدان مطالعه به این دلیل بود که یکی از نگارندگان در این روستا به‌عنوان معلم شاغل بود و از نزدیک شاهد تعداد قابل توجه ازدواج دختران دانش‌آموز در سنین پایین و ازدواج زودهنگام در آن روستا بود. تفسیر دختران از شرایط ازدواج زودهنگام و همچنین چگونگی سازگاری و پذیرش ازدواج زودهنگام از اهمیت برخوردار است و در شناخت دقیق مسئله و اتخاذ راهبرد مواجهه با آن مؤثر است. مسئله اصلی ما در این پژوهش این است که دختران نوجوان چگونه ازدواج در سن پایین را تفسیر می‌کنند و از دیدگاه آن‌ها چه شرایطی به ازدواج زودهنگام و سازگاری آن‌ها منجر می‌شود.

۲. مطالعات پیشین

کودک‌همسری در سراسر جهان از موضوعات بحث‌برانگیز است که مطالعات متعددی در رابطه با آن خصوصاً با رویکرد روان‌شناسی انجام شده‌است: موچومبا^۱، ۲۰۲۱؛ هوری^۲، ۲۰۲۱؛ مک دوگال و

¹. Muchomba

². Horii

همکاران^۱، ۲۰۲۰؛ میدما و همکاران^۲، ۲۰۲۰؛ پاول^۳، ۲۰۲۰؛ جودیاسیج و همکاران^۴، ۲۰۲۰؛ جوهن و همکاران^۵، ۲۰۱۹؛ میل و مودون^۶، ۲۰۱۸؛ کیدمن^۷، ۲۰۱۷؛ کالامر و همکاران^۸، ۲۰۱۶؛ ماسویکوا و همکاران^۹، ۲۰۱۵؛ مالهورا^{۱۰}، ۲۰۱۱؛ که در زیر مرتبطترین مطالعات مرور شده است.

حبیب پور گنابی و سلحشور (۱۴۰۱) مطالعه‌ای با عنوان مطالعه کیفی خشونت در بین کودک همسران شهر چابهار انجام داده‌اند. نتایج نشان‌دهنده تبعیض جنسیتی، فرهنگ بومی سکوت و خشونت در بافت چابهار و خودکم‌بینی تعمیم‌یافته موجب به کار بردن استراتژی‌های فرار، جدایی و خودکشی می‌شود که پیامدهایی چون خشونت‌های نمادین، فیزیکی، جنسی و انزوای اجتماعی را به بار می‌آورد. فتائی و همکاران (۱۴۰۱) مطالعه‌ای با عنوان مطالعه زمینه‌ها و پیامدهای کودک همسری در استان لرستان انجام داده‌اند. نتایج نشان‌دهنده مشروعیت قانونی، سنت‌ها، فضای آشفته خانواده، هنجار پاک‌دامنی و ترک تحصیل از علل عمده کودک همسری است. نقی زاده و میرغفوروند (۱۴۰۱) مطالعه‌ای با عنوان دانش و نگرش مادران دختران نوجوان در مورد ازدواج زودرس، علل و پیامدهای آن انجام دادند. یافته‌ها نشان‌دهنده سطح ضعیف دانش و آگاهی در مادران یکی از دلایل ازدواج در سنین پایین کودکان است. پورطالب و موسویان النجق (۱۴۰۰) مطالعه‌ای با عنوان "کودک همسری: رویکردی پدیدارشناسانه انجام داده‌اند. نتایج نشان‌دهنده افراد با توجه به تجربیات شخصی خود راهکارهای مختلفی در جهت رفع چالش‌های کودک همسری پیشنهاد داده‌اند. حاجیلو و همکاران (۱۴۰۰) مطالعه‌ای با عنوان علل زمینه ساز کودک همسری (مطالعه موردی زنان دارای تجربه زیسته مراجعه‌کننده به مراکز بهداشتی شهر تبریز) انجام داده‌اند. یافته‌ها نشان‌دهنده بلوغ جنسی زودرس، مردسالاری، تعصبات مذهبی، موقعیت محل زندگی و زندگی با پدر و مادر ناتنی مهمترین علل زمینه‌ساز کودک همسری در شهر تبریز است. مینا و کریمی خنجری (۱۳۹۹) مطالعه‌ای با عنوان عوامل مؤثر بر ازدواج کودکان انجام داده‌اند. یافته‌ها در پژوهش آن‌ها تأیید کرده‌اند که عواملی مثل مردسالاری، ناامنی و جنگ، به رسمیت شناختن توسط قانون، فرهنگ، وضعیت اقتصادی و اجتماعی و مانند آن از اهم مسائلی هستند که سبب اصلی ازدواج

1. McDougal

2. Miedema

3. Paul

4. Judiasih

5. John

6. Male & Wodon

7. Kidman

8. Kalamar

9. Maswikwa

10. Malhotra

کودکان هستند. اسدپور و همکاران (۱۳۹۹) پژوهشی با عنوان فهم مسئله ازدواج در دوران کودکی از نگاه کودک-زنان ازدواج کرده خراسانی زیر ۱۸ سال انجام داده‌اند. یافته‌ها نشان دادند عواملی از جمله زمینه خانوادگی (وجود نامادری، طلاق، اعتیاد، فقر، رهایی از محدودیت‌های خانوادگی و مانند آن) و باور و مبانی اعتقادی و مذهبی منجر به ازدواج زود هنگام می‌شود. فرهمند و همکاران (۱۳۹۹) پژوهشی با عنوان واکاوی تجارب زناشویی کودک همسری در میان زنان شهرستان سیرجان کرمان انجام داده‌اند. آن‌ها در این پژوهش ریشه ضعف و مسائل خانوادگی در روابط زناشویی را به ازدواج زود هنگام با محدودیت منابع فرهنگی، اجتماعی، شناختی و مهارت‌ها مرتبط می‌دانند.

آذینار و همکاران^۱ (۲۰۲۳) پژوهشی با عنوان تصورات از کودک همسری در دانش‌آموزان مدارس دوره متوسطه در مناطق روستایی انجام داده‌اند. نتایج مطالعه حاکی از آن است که از هر ۸ نوجوان یک نفر دارای وضعیت مطلوبی نسبت به درک کودک همسری (کمتر از ۱۹ سال) است و همچنین تفاوت زیادی در ادراک پسران و دختران نوجوان در مورد کودک همسری وجود ندارد. فاطیما^۲ (۲۰۲۳) پژوهشی با عنوان توسعه روستایی و آموزش: راهبردهای انتقادی برای پایان‌دادن به کودک همسری انجام داده‌است. نتایج نشان دادند هم‌بستگی مثبت بین کودک همسری و فقر روستایی وجود دارد. کرافت و همکاران^۳ (۲۰۲۲) پژوهشی با عنوان تعارض و ازدواج کودک همسری انجام داده‌اند. یافته‌های آنان نشان می‌دهد تعارض به عنوان یک عامل کلیدی، اما محتمل باید در جهت کاهش کودک همسری در نظر گرفته شود. سابرامانی و همکاران^۴ (۲۰۲۲) پژوهشی با عنوان کودک همسری در جنوب آسیا: یک مرور نظام‌مند انجام داده‌اند. نتایج آن‌ها نشان می‌دهد که محل سکونت روستایی، تحصیلات پایین، زمینه اقتصادی ضعیف و کمتر قرارگرفتن در معرض رسانه از مهمترین دلایل کودک همسری هستند. یافته‌های آنان نشان دادند سکونت در روستا یک عامل خطر در کودک همسری یا ازدواج زود هنگام است که باید مورد توجه قرار گیرد. میترا و همکاران^۵ (۲۰۲۰) پژوهشی با عنوان آیا کودک همسری برای رشد کودکان اهمیتی دارد؟ انجام داده‌اند. نتایج آن‌ها حاکی از اهمیت کودک همسری بر رشد کودکان و تأثیر نامطلوب آن بر رشد جمعیت، بهداشت، آموزش و نابرابری است. آهونسی و همکاران^۶ (۲۰۱۹) مطالعه‌ای با

¹. Azinar

². Fatima

³. Subramanee

⁴. Krafft

⁵. Mitra

⁶. Ahonsi

عنوان کودک همسری در غنا: شواهدی از یک مطالعه چند روشی انجام داده‌اند. نتایج آن‌ها حاکی از تأیید پیامدهای نامطلوب سلامتی در کودک همسری از جمله: فقر، بارداری زودرس، کودکی کوتاه و خشونت‌های جسمانی و روانی دارد. راج و همکاران^۱ (۲۰۱۹) مطالعه‌ای با عنوان دانش‌آموزان و عروس‌ها: تحلیل کیفی رابطه بین تحصیلات دختران و کودک همسری در اتیوپی و هند انجام داده‌اند. نتایج آن‌ها نشان داد کودک همسری مانعی بر راه تحصیل دختران است که با ازدواج در سنین پایین و کم‌ارزش شمردن تحصیل با مانعی بزرگ بر سر راه تحصیل و آموزش روبه‌رو می‌شوند.

مطالعات مرور شده در بالا جهت تأیید پیامدهای منفی کودک همسری و همچنین انواع آسیب‌هایی که دختران بعد از ازدواج در سنین پایین با آن مواجه می‌شوند. اغلب مطالعات روستازیستی، فقر و عدم دانش و سواد کافی را در کنار نقش پررنگ سنت‌ها از عوامل اصلی کودک همسری می‌دانستند. مطالعات بالا در نتیجه اهمیت بررسی دقیق و علمی خصوصاً از نگاه خود دختران نوجوان هستند. در این مطالعه ما قصد داریم کودک همسری و تجربه ازدواج در سنین پایین را از دیدگاه خود دختران جوان درک کنیم و کشف کنیم زنان دارای تجربه کودک همسری، چگونه این پدیده را تجربه و تفسیر می‌کنند.

۳. ملاحظات نظری

نظریه‌های متفاوتی در رابطه با تشکیل خانواده و ازدواج وجود دارد که از ابعاد مختلف اقتصادی، آموزشی، اجتماعی، روانی کودک همسری را مورد تبیین قرار داده‌اند. در زیر مرتبط‌ترین و نزدیک‌ترین نظریات را در جهت کمک به ارتباط یافته‌ها با دانش نظری موجود مرور می‌کنیم.

یکی از نظریه‌های نزدیک با مسئله بررسی، نظریه ویلیام گود است. ویلیام گود برای تبیین تفاوت سن ازدواج افراد از مفهوم نوسازی (مدرنیزاسیون) استفاده کرده است. از مهم‌ترین عوامل نوسازی، رشد فرصت‌های تحصیل، اشتغال زنان و شهرنشینی است. زندگی شهری به دلیل تفاوت در سبک زندگی و ضعف کنترل اجتماعی، در سنین بالاتر ازدواج می‌کنند. در اثر فرایند نوسازی، اهمیت خانواده کاهش می‌یابد و فرد در محور امور قرار می‌گیرد. این فرایند با تغییر نگرش‌ها و ایده‌های افراد جامعه همراه است. باتوجه به این نظریه می‌توان گفت در مناطق کمتر توسعه یافته یا در حال توسعه به دلیل بودن عامل‌های مدرنیزاسیون، با پدیده پیش‌رسی ازدواج روبه‌رو هستند (رضایی، ۱۳۹۴).

^۱. Raj

تصمیم به ازدواج در اثر یادگیری اجتماعی و مشاهده رفتار انتخاب همسر و ازدواج در فرهنگ تأثیر می‌پذیرد. کنشگران در تعامل با پیرامون خود یاد می‌گیرند چگونه و در چه زمانی در این مورد تصمیم بگیرند. آلبرت بندورا در نظریه یادگیری اجتماعی خود تأکید می‌کند که مقدار زیادی از یادگیری ما به وسیله مشاهده کردن انجام می‌گیرد اینکه ما آنچه را که به مشاهده یاد گرفته‌ایم به عمل درآوریم، بستگی به عواملی از قبیل انگیزش، علاقه، مشوق برای عمل، نیاز ادراک شده، حالت جسمی، فشارهای اجتماعی و نوع فعالیت های رقابتی دارد. خودتنظیمی یا یادگیری خود تنظیم شده به فرایندی اطلاق می‌شود که به وسیله آن، یادگیرندگان افکار، احساسات و اعمال خود را به طور نظام‌دار به سوی دستیابی به سوی هدف های خود هدایت می‌کنند (فتحی و رحمانی، ۱۳۹۴).

بکر نگاه اقتصادی به پدیده ازدواج را در قالب مدل "حداکثرسازی مطلوبیت" نظریه‌پردازی کرده است و همه عواملی که می‌تواند بر رفتار و تصمیم ازدواج تأثیر بگذارد، از نگاه مطلوبیت و منافع حاصل از ازدواج، مورد بررسی قرار داده است. نظریه اقتصادی ازدواج بر مبنای تحلیل هزینه-فایده می‌تواند باعث به تأخیر انداختن ازدواج در جست‌وجوی همسری با ویژگی‌های خاص و یا برعکس تعجیل در ازدواج شود. وقتی فرد مجرد ازدواج می‌کند همسر او بخشی از منافع غیرتجاری را فراهم می‌کند که در وضعیت مجردی باید برای آن‌ها بهایی بپردازد (حاجیلو و همکاران، ۱۴۰۰). جسی برنارد، ضمن تفکیک ازدواج فرهنگی (که برای زنان جنبه آرمانی دارد) را ازدواج نهادی (ازدواجی که در واقعیت وجود دارد)، نهاد ازدواج را عمدتاً مرد محور می‌داند و آن را به نفع مردان در نظر می‌گیرد. با ارائه شواهدی از درجه تش زنان و مردان ازدواج کرده و زنان و مردان مجرد، نتیجه می‌گیرد که پیامدهای نابرابر زناشویی برای زنان و مردان، زمانی کاهش می‌یابد که زن و شوهر به نحوی ازدواج کنند که با نیازها و شخصیتشان بهترین هم‌خوانی را دارد (ریترز، ۱۳۸۰).

۴. روش پژوهش

رویکرد این پژوهش، کیفی و روش اجرای آن روش کیفی بنیادی^۱ (میرام و تیسدل، ۲۰۱۶) است. با توجه به اینکه در این پژوهش به دنبال توصیف الگوهای زیسته زنان جوان از پدیده کودک‌همسری و درک این پدیده از نگاه آن‌ها بودیم، رویکرد کیفی برای اجرای پژوهش به کار گرفتیم. مشارکت‌کنندگان با استفاده از نمونه‌گیری هدفمند از نوع دردسترس و گلوله برفی (حریری، ۱۳۸۵) انتخاب شدند. با ۱۳

^۱. Basic qualitative research

زن ساکن یکی از روستاهای استان یزد مصاحبه انجام شد. فرایند انتخاب موضوع و زنان مشارکت‌کننده در مطالعه از آنجایی آغاز شد که یکی از نگارندگان شاهد تحصیل دختران متأهل متعدد در مدرسه بود. زنان در گروه‌های سنی متفاوت با طول مدت ازدواج متفاوت انتخاب شدند تا یافته‌ها با اطمینان بیشتری حاصل شوند. ابتدا به کمک سرایدار مدرسه تعداد محدودی نمونه انتخاب کردیم و سپس هر مشارکت‌کننده، مشارکت‌کننده بعدی را معرفی می‌کرد. نمونه‌گیری تا جایی ادامه یافت که دیگر داده جدیدی به دست نیامد و نمونه با تعداد ۱۳ زن به اشباع رسید. البته در این فرایند با برخی از زنان چندبار مصاحبه کردیم.

مصاحبه با شیوه نیمه‌ساختاریافته انجام شد. ابتدا با سؤالات کلی آغاز و سپس سؤالات جزئی‌تر پرسیده شد. پژوهشگر ابتدا از زنان داوطلب شرکت در مصاحبه، سؤالات زمینه‌ای مرتبط به موضوع مطالعه مانند: سن فرد هنگام ازدواج، تعداد فرزندان خانواده، وضعیت اقتصادی خانواده، شغل و تحصیلات والدین، تفاوت سنی با همسر، تحصیلات و امکانات مالی همسر، پرسید. سپس متناسب با سؤالات از پیش طراحی شده ابتدا از آن‌ها خواستیم در مورد تصمیم به ازدواج صحبت کنند. در ادامه سؤالات جزئی‌تر مطرح شد و متناسب با پاسخ مصاحبه شونده‌گان سؤالات جدیدی مطرح می‌شد.

علاوه بر این از مصاحبه گروهی^۱ نیز استفاده کردیم. به طوری که با گروه انتخاب شده از افراد برای اطلاع از دیدگاه‌ها و تجارب آن‌ها در زمینه ازدواج زود هنگام به بحث پرداخت و با تعامل و بحث بین مشارکت‌کنندگان با دیدگاه‌های متفاوت، ایده‌هایی را به دست آوردیم. از جمله سؤالات که حین مصاحبه پرسیده شد عبارتند از: شرایطی که باعث ازدواج در سنین پایین برای شما شدند چه بود؟ پیامدهای ازدواج در سنین پایین برای شما چه بود؟ هر مصاحبه با توجه به شرایط مشارکت‌کننده بین ۶۰ تا ۹۰ دقیقه به طول انجامید.

جدول ۱. مشخصات مشارکت‌کنندگان

ردیف	نام	سن	سن همسر	مدت ازدواج
۱	ساناز	۱۸	۲۵	۳
۲	مهدیه	۱۷	۲۸	۲
۳	فاطمه	۲۰	۳۰	۶
۴	زهرا	۱۶	۲۴	۱
۵	ریحانه	۱۷	۲۵	۲

۴	۲۴	۱۸	زهرا	۶
۱۱	۳۲	۲۶	فاطمه	۷
۵	۲۹	۲۳	فاطمه	۸
۳	۲۸	۱۸	زهرا	۹
۲	۲۵	۱۷	ثمینا	۱۰
۲	۲۴	۱۷	کوثر	۱۱
۱۲	۳۵	۲۷	الناز	۱۲
۳	۲۶	۱۸	زهرا	۱۳

تحلیل داده‌ها: مصاحبه‌ها با استفاده از روش تحلیل تماتیک در سه مرحله کدگذاری و تحلیل شد. متن مصاحبه‌ها بعد از پیاده‌سازی چندین مرتبه مرور شد و سپس برای هر گزاره در مرحله مقدماتی، مفهوم متناسب با گزاره انتخاب می‌شد. در مرحله بعد مفاهیم را بر اساس تشابه و همپوشانی با یکدیگر دسته‌بندی کردیم و برای هر دسته یک تم متناسب با آنها ساختیم. در مرحله آخر بعد از مرور چندین باره تم‌های فرعی، یک تم اصلی که تم‌های فرعی را ذیل خود قرار می‌داد، به‌عنوان تم اصلی ساختیم.

اعتبارپذیری: جهت اطمینان به واقعی بودن یافته‌ها ابتدا از یکی از پژوهشگران که در روستای مورد مطالعه تجربه زندگی و کار داشت، خواسته شد تا با برقراری تعامل مستمر و مداوم با مشارکت‌کنندگان از تایید یافته‌ها توسط آن‌ها با در اختیار قراردادن یافته‌ها نزد مشارکت‌کنندگان اطمینان حاصل کند. همچنین یافته‌ها توسط هم‌تایان علمی نیز ارزیابی شد.

ملاحظات اخلاقی: در ابتدای هر مصاحبه درباره موضوع پژوهش، فرایند جمع‌آوری داده و هدف از انجام پژوهش توضیحاتی به مشارکت‌کننده داده شد. با توجه به اینکه روستا محیط کوچکی است و حرف مردم در این روستا بسیار مطرح است. هویت زنان محرمانه نزد ما باقی ماند و از اسامی مستعار استفاده شد.

۵. یافته‌ها

متن مصاحبه با مشارکت‌کنندگان را با تکنیک تحلیل تماتیک تحلیل کردیم. پس از اینکه داده‌ها چندین مرتبه مرور شد، در نهایت ۸ تم اصلی کشف شد که توصیف‌کننده تجربه زنان از پدیده ازدواج زود هنگام است. تم‌های اصلی عبارتند از: پدرسالاری فرهنگی، هنجار ازدواج زود هنگام، تنگناهای روستایی، نمایش بزرگسالی، نارضایتی انباشته، محدودیت اجتماعی و عدم اولویت تحصیل.

جدول ۲. مفاهیم و تم‌های برساخته از مصاحبه‌ها

تم اصلی	مفاهیم و تم‌های اولیه
پدرسالاری فرهنگی	احترام به انتخاب پدر، اهمیت نظر پدر، موافقت پدر، سلطه پدر، نادیده گرفتن دختر، اقتدار پدر، حرف‌شنوی از پدر، عدم استقلال
هنجار ازدواج زود هنگام	ازدواج خویشاوندی، نگرش مثبت به کودک همسری، الگوبرداری از دیگران، عمومیت ازدواج در سنین پایین، پذیرش کودک همسری، عادی‌سازی کودک همسری، تأثیرپذیری از دوستان، محیط یک‌دست، پسندیده جلوه‌دادن کودک همسری، مطلوبیت فرزند آوری، چشم‌وهم‌چشمی، منزلت برتر متأهلی، ارجحیت ازدواج، سبقت گرفتن از دوستان، ارزش فرزندآوری
تنگناهای روستایی نمایش بزرگ‌سالی	عدم دسترسی به امکانات، نبود دانشگاه، محدودیت در انتخاب رشته، محدودیت در رفت و آمد، محیط کوچک، امکانات ناچیز، عدم آگاهی، نداشتن سواد کافی، ناتوانی در تصمیم بزرگ‌سالی زودرس، کسب منزلت، ضعف در برقراری ارتباط، رویای بزرگ‌شدن، تناقض در رفتار، نمایش خود، در جستجوی تحقق رویاها، فانتزی‌های کودکانه، عدم درک شرایط
نارضایتی انباشته	مسئولیت خانه‌داری، تعدد نقش‌ها، فرار از مشغله‌های متعدد، کودکی پرتنش، رها کردن تحصیل، عقب‌ماندگی فرهنگی، نداشتن اختیار، زیرسلطه‌بودن، پیروی از همسر و پدر، پذیرش وظایف، ناتوانی در تحقق نیازهای همسر
محدودیت اجتماعی	تابوی دوست‌پسر، ممنوعیت ارتباط با پسر، بی‌حیا تلقی شدن، عیب‌تراشی، انگ ناتوانی جسمی، بدخلقی، بدگویی، انگ‌زنی، بی‌آبرویی، عدم اعتماد، سلب اجازه و اختیار
عدم اولویت تحصیل	رهاکردن درس، انصراف از تحصیل، سواد پایین، عقب‌ماندگی درسی، نادیده گرفتن تحصیل، عدم اجازه اتمام تحصیل، تلقی تحصیل به‌عنوان مانع، تحصیلات ناچیز، بی‌ارزش شمردن درس

پدرسالاری فرهنگی: نخستین تم کشف‌شده از مصاحبه با مشارکت‌کنندگان، پدرسالاری فرهنگی است. در خانواده دختران دارای تجربه ازدواج زود هنگام، تصمیمات توسط پدر گرفته می‌شود و پدر، قدرت برتر خانواده محسوب می‌شود. ازدواج نیز اغلب از تصمیمات پدر به حساب می‌آید. منزلت پدر در کنار احترام و حرف‌شنوی از پدر سبب تبعیت دختران در ازدواج زود هنگام شده است. تمامی دختران مشارکت‌کننده اظهار داشتند که آنها از تصمیم پدران خود پیروی می‌کنند و وقتی پدرانشان فردی را برای ازدواج آنان انتخاب می‌کند، علی‌رغم سن پایینی که دارند، تصمیم او را می‌پذیرند. در ذهن آنان برتر بودن پدر در تمامی ابعاد زندگی نهادینه شده است. دختران مشارکت‌کننده بیان می‌کردند که به دلیل سن پایین، توان انتخاب صحیح را نداشته، و در نتیجه به پدر اعتماد کرده و سرنوشت خود را به دست پدر می‌سپارند.

ساناز ۱۸ ساله که ۳ سال است ازدواج کرده است می‌گوید:

«این مورد را پدرم برای من انتخاب کرده‌بودن و من هم به ایشون اعتماد کامل دارم و اگر حتی ۱۰ سال دیگه‌ام بابام می‌گفتن با این آقا ازدواج کنم باز من احترام می‌ذاشتم و ازدواج می‌کردم»

باتوجه به صحبت دختران، پدر یک نقش کاریزماتیک به حساب می‌آید که تعیین‌کننده ابعاد مختلف زندگی خانواده و فرزندان به‌ویژه سن ازدواج است. زهرا ۱۶ ساله که ۱ سال است از ازدواج او می‌گذرد:

«پدرم برای من این آقا رو در نظر گرفتن و بعدم که اومدن خواستگاری پدرم گفتن خوبه و جواب پدرم مثبت بود به ازدواج من با این آقا منم روی حرف پدرم اصلاً حرف نمی‌زنم و هر کی و پدرم انتخاب می‌کردن با همون ازدواج می‌کردم چون پدرم بهتر از من می‌دونه»

منزلت برتر پدر از کودکی و از بدو تولد دختران در هنگام جامعه‌پذیری و رشد درون آن‌ها نهادینه می‌شود و تبعیت از تمامی تصمیمات پدر ملکه ذهن دختران شده‌است.

هنجار ازدواج زودهنگام: مشاهدات میدانی حاکی از این است که اغلب دختران روستای مورد مطالعه، در حدود ۱۴ سالگی اقدام به ازدواج می‌کنند. از نظر مردم این روستا دختران در این سن آمادگی ازدواج را دارند و خواستگارهای مختلف به خانواده دختر برای ازدواج معرفی می‌شود. متناسب با سنت ازدواج زود هنگام، اکثر خانواده‌ها در سن ۱۴ سالگی شروع به بررسی خواستگارهای دخترشان می‌کنند. ازدواج در سن پایین یک ارزش تلقی می‌شود که به‌واسطه سنت تداوم یافته‌است. دختران با نگاهی به اطرافیان مشاهده می‌کنند که دوستان، اقوام و هم‌کلاسی‌های آن‌ها در همین سن و سال راهی خانه بخت شده‌اند. اغلب دختران مشارکت‌کننده با افتخار در رابطه با ازدواج خود صحبت می‌کنند. خوشحال از اینکه توانسته در سنین پایین ازدواج کنند و از دوستان و آشنایانشان پیشی بگیرند. ازدواج در سنین پایین یک هنجار و کنش مطلوب تلقی می‌شود و برای دختران منزلت و اعتبار به ارمغان می‌آورد.

فاطمه، ۲۰ ساله که ۶ سال از ازدواج او می‌گذرد: «من خیلی خوشحالم که ۱۴ سالگی ازدواج کردم. تو روستای ما دختر آگه به ۱۸ سالگی برسه هنوز ازدواج نکرده باشه همه میگن این پیر شده، دیگه پیر دختر حساب میشه، کسی نمیداون و بگیره»

بنابر گفته دختران مشارکت‌کننده، در این روستا پذیرش اینکه دختر ۱۸ ساله شده و همسر ندارد بسیار سخت است و خانواده‌ها برای فرار از این موضوع دختران را قبل از ۱۸ سالگی شوهر می‌دهند. دختران نیز هرچند تمایل به مقاومت در ازدواج در سن پایین را داشته باشند، اما در جامعه کوچک ترجیح

می‌دهند زود ازدواج کنند تا در روستا انگشت‌نما نشوند. مصاحبه‌ها، بارها با واژه پیریودن دختر در شرایط ازدواج نکردن تا سن ۱۸ سالگی مواجه شدیم که این سن، سن رایج ازدواج دختران است که در صورت گذر از آن سن پیر خطاب می‌شوند.

کوثر، ۱۷ ساله، که ۲ سال از ازدواج او می‌گذرد: «ما طبق سنت‌ها مون ازدواج می‌کنیم و یکی از سنت‌های ما ازدواج تو سن پایینه و همه هم ازش حمایت می‌کنن مثلاً مامانم، مامان بزرگم، خاله‌ها، خواهرام و همه دوستان همین قدر زود ازدواج کردن. همه از این سنت و آداب و رسوم اطاعت می‌کنن. اگه ازدواج نکنی کلی پشت سرت حرف درست می‌کنن»

ازدواج ارزشی برجسته میان مردم این روستا دارد و همه احترامی ستودنی برای آن قائل هستند. ازدواج امری پسندیده و قابل ستایش تعریف می‌شود که کسی اجازه ایجاد اختلال در آن و برهم‌زدن جایگاه آن را به خود و دیگری نمی‌دهد.

تنگنای روستایی: زندگی در محیطی کوچک همراه با محدودیت امکانات، شرایط ازدواج زود هنگام را برای دختران تسهیل است. زنان جوان مشارکت‌کننده بازگو می‌کردند که کوچکی روستا و نبود امکاناتی مانند دانشگاه سبب می‌شود تا دختران در سنین پایین‌تر تن به ازدواج دهند.

ریحانه ۱۷ ساله که دو سال از زمان ازدواج او می‌گذرد: «اینجا امکانات درستی نداریم. توی یه روستای کوچک زندگی می‌کنیم که همه همدیگر را می‌شناسند. اینجا دختر اگر تنها بیرون برود برایش حرف درست می‌شود. برای همین باید همه خیلی زود ازدواج کنن که حرف و حدیثی درست نشه.»

یکی از دلایل ازدواج زود هنگام، کمبود امکانات در روستا است. دختران اغلب آینده‌روشنی در تحصیلات خود نمی‌بینند. آن‌ها به این موضوع آگاه هستند که به دلیل نبود دانشگاه اجازه رفت‌وآمد به جای دیگری را ندارند و در نهایت همین امر عامل انصراف از تحصیل و عدم اتمام تحصیل و همچنین ازدواج زود هنگام می‌شود.

الناز، ۲۷ ساله که ۱۲ سال از ازدواج او می‌گذرد: «ما در اینجا امکاناتی نداریم. دانشگاهی هم نیست. بعضی از دخترا به این امید ازدواج می‌کنند که شاید شوهراشون اجازه بدن این‌ها برن یزد درس بخونن.»

زهره ۱۸ ساله که ۳ سال از ازدواج او می‌گذرد: «من خیلی رشته علوم تجربی را دوست داشتم هدفم این بود ۴ سال پیش این رشته رو انتخاب کنم ولی وقتی ازدواج کردم خانواده همسرم خیلی موافق نبودند به خاطر اینکه باید برم یزد درس بخونم و اینجا فقط یک رشته بیشتر نداره دیگه مجبور شدم این رشته رو انتخاب کنم.»

افرادی که در مناطق شهری زندگی می‌کنند به دلیل شیوه‌های زندگی متفاوت و نیز کنترل اجتماعی ضعیف‌تر نسبت به مناطق روستایی ازدواجشان با تأخیر انجام می‌گیرد. زیستن در محیطی روستایی، امکانات نسبتاً محدود و کنترل نسبتاً شدید بر تعاملات، باعث می‌شود که ازدواج را ترجیح دهند.

نمایش بزرگ‌سالی: دخترانی که در سن پایین ازدواج می‌کنند، به ناگزیر خود را بزرگ‌سال نشان می‌دهند، درحالی‌که نیازها و شور نوجوانی در آنها به ثمر ننشسته‌است. آن‌ها هنوز احساس نیاز به کودکی کردن دارند. آن‌ها با ازدواج در شرایطی تازه قرار می‌گیرند و برای مدیریت موقعیت تازه، دست به نمایش بزرگ‌شدن می‌زنند. با ازدواج کردن، دختران نوجوان ناچارند با مشکلات و مسائل زندگی بزرگ‌سالان دست‌وپنجه نرم کنند و این شرایط، تجربه نوجوانی مهیج را از دختران می‌گیرد. در بسیاری از مهارت‌های زندگی توانایی کافی ندارند و تلاش می‌کنند تظاهر به بزرگی و بلدبودن کنند. دختران در این سن هیجان و انرژی زیادی دارند و علاقه‌مندند با دوستان خود به تفریح و شادی بپردازند. دختران در این سن گمان می‌کنند، فرد بالغی شده‌اند و خواستار استقلال کامل می‌شوند که این برخاسته از بلوغ عاطفی و همچنین فرهنگ حاکم بر جامعه است. با ازدواج احساسات و شور و هیجان خود را سرکوب می‌کنند و خود را بزرگتر از سنی که هستند، نشان می‌دهند.

مهديه ۱۷ ساله که ۲ سال از ازدواج او می‌گذرد: «از سن ۱۴ خودت رو باید مثل ۳۰ ساله بگیری و از بازی کردن با بچه‌ها دست‌برداری با زن‌های بزرگ صحبت کنی»

دختران پس از ازدواج ناچار به هم‌نشینی با زنان متأهل و بزرگ‌سالی هستند که به لحاظ سنی فاصله سنی زیادی با آنها دارند. دخترانی که تا پیش از ازدواج در جوار دوستان هم‌سن و سال خود و پای صحبت کودکانه خود بودند حال دامنه ارتباطات خود را به زنان بزرگتر از خود گسترش دهند. ورود به جمعی ناشناخته با تجربه‌های متفاوت برای دختری نوجوان چالش‌برانگیز است.

زهره می‌گوید: «موقعی که عروس شدم فکر کردم که خیلی بزرگ شدم و آدم بزرگی شدم و سنم رفته بالا ولی بازم بچه بودم.»

پوشیدن لباس عروس و دریافت هدایا در آن سن، برای آن‌ها جذاب است. دختران در آن سن ظواهر ازدواج را می‌بینند، اینکه بعد از ازدواج "با همسرشان به یزد می‌روند و در یک کافه شیک شام دو نفره می‌خورند". ازدواج، کودکی را از آن‌ها گرفته و بالا فاصله آن‌ها را وارد دنیای بزرگ‌سالی و متأهلی می‌کند که نیاز به مهارت‌های متنوعی دارند و دختران نوجوان بدون یادگیری آن مهارت‌ها قدم به دنیای بزرگ‌سالی می‌گذارند.

نارضایتی انباشته: نارضایتی انباشتی ذیل زیر مضامینی همچون تعدد نقش، نداشتن اختیار، زیر سلطه بودن، کودکی پر نش و... قرار می‌گیرد. اغلب دختران مشارکت‌کننده اظهار می‌کردند که در زندگی پر چالشی قرار دارند. ازدواج در سن پایین مشغله آن‌ها را مضاعف کرده و آنان ناچار به پذیرش مسئولیت‌های متعددی هستند. شکایت متعددی از دختران در ارتباط با فشار مسئولیت‌ها در زندگی شنیده شد.

زهرآ ۱۶ ساله که کم‌تر از یک سال از ازدواج او می‌گذرد می‌گوید: «من الان کم‌تر از یک ساله رفتم خونه ی شوهر، هم باید به کارای خونه برسم هم درس بخونم هم مدیریت کنم واقعا برام سخته خیلی کار دارم که انجام بدم مثلا باید مهمانی بدم برای تعداد زیادی غذا درست کنم». یا زهرا در این رابطه می‌گوید: «خیلی دوست داشتم حداقل دوسال دیگه رو بخونم ولی دیگه با توجه به مشغله هام نمیتونم باید درس و ول کنم چون وقت نمی‌کنم»

با وجود اینکه خانواده‌ها تلاش می‌کنند مهارت‌های مورد نیاز را به دختران نوجوان خود بیاموزند، اما به دلیل پایین بودن سن، همچنان دختران نوجوان بسیاری از مهارت‌های لازم برای ورود به زندگی زناشویی ندارند. و پس از ازدواج آن‌ها ناچار هستند زمان زیادی را صرف یادگیری مهارت‌های خانه داری، همسر داری، بچه داری و مانند آن کنند. این شرایط فشار روانی و جسمی قابل توجهی بر آن‌ها وارد کرده و نارضایتی از ایفای نقش خود را تجربه می‌کنند.

محدودیت اجتماعی: دختران اظهار می‌کردند آن‌ها از بسیاری از ارتباطات محروم هستند و به آن‌ها اجازه داده نمی‌شود بیرون از خانه با دوستان خود وقت بگذرانند. والدین با هدف جلوگیری از ایجاد سرزنش دیگران، خروج دختران خود از خانه محدود است. ارتباط دختر و پسر پیش از ازدواج عملی ممنوعه و تابو تلقی می‌شود و داشتن چنین ارتباطاتی ننگ خانوادگی و بی‌آبرویی به حساب می‌آید. ارتباط با نامحرم پیش از ازدواج، بی‌حیایی تلقی می‌شود. ادامه تحصیل دختران نیز از اختیارات پدر و

پس از ازدواج شوهر محسوب می‌شود و در صورت عدم رضایت شوهر، دختر ناچار است تحصیل را رها کند و به خانه‌داری مشغول و محدود شود. ثمینا ۱۷ ساله که دو سال از ازدواج او می‌گذرد: «اگر اینجا دختری ۱۸ سالش بشه و شوهر نکرده باشه مردم می‌گن حتماً با پسری تو ارتباط بوده، همه پراش حرف و حدیث درست می‌کنن و کسی باهاش رفت و آمد نمی‌کنه»

پدران ترس ازدست‌دادن آبرو دارند و به همین دلیل بهترین راه را ازدواج در سنین پایین می‌دانند که مانع از ایجاد حرف و حدیث می‌شود. ترس از انگ زدن سبب تن‌دادن دختران به ازدواج در سنین پایین می‌شود. اگر دختران نسبت به ازدواج زود هنگام مقاومت کنند، جامعه آن‌ها را طرد می‌کند و برچسب روابط نامشروع با جنس مخالف را به او می‌زنند. فاطمه ۲۶ ساله که ۱۱ سال از ازدواج او می‌گذرد می‌گوید: «دوست و همسایه و فامیل اینجا سریع برات حرف می‌سازن، به دختر اجازه نمی‌دن تصمیم بگیره یا حتی بخواد درسش و ادامه بده یا جایی بره که مبادا پراش حرف درست بشه فقط سریع شوهرش می‌دن که خیالشون راحت بشه».

حرف مردم از اهمیت بالایی برخوردار است. هر گونه برچسب و انگی از جانب دیگران سبب طرد خانواده و دختر می‌شود. ترس از مخاطراتی که ممکن است گریبان‌گیر خانواده و دختران آن‌ها شود پدران را وادار می‌کند تا سختگیری‌های متعدد در رابطه با دختر کار گیرند. در چنین شرایطی، برخی به امید یافتن آزادی و رهایی از محدودیت، ازدواج می‌کنند.

عدم اولویت تحصیل: اغلب مشارکت‌کنندگان بعد از ازدواج ناچار به رها کردن تحصیل شده‌اند. بنابر اظهارت دختران، تحصیل نزد ساکنین اهمیت ندارد و تنها راهی برای آموختن کمی سواد جهت کمک به فرزندان در دوران مدرسه است. چنانچه تحصیلات مانعی برای ازدواج باشد، سریعاً آن را از میدان بیرون می‌کنند. دختران درس را نصفه و نیمه رها می‌کنند و راهی خانه بخت می‌شوند.

الناز ۲۷ ساله که ۱۲ سال از ازدواج او می‌گذرد: «تو روستای ما تنها چیزی که مهمه ازدواج و خونه بخت رفتنه، درس اهمیتی نداره من مامان خودم سواد نداره مامان بزرگم نداره کل فامیل دختر خاله دختر عمه خواهرام همه در حد کمی سواد دارن و درس خوندن چون همیشه همزمان هم درس خوندم هم به کارای خونه و شوهر و بچه رسید»

از کودکی درون ذهن دختران تنها یک چیز با ارزش تلقی شده و درونی می‌شود و ازدواج است. هر گاه تحصیل به‌عنوان مانعی عمل کند که ازدواج را به تأخیر بیندازد آن را کنار می‌زنند.

زهرآ ۱۶ ساله که یک سال از ازدواج او می‌گذرد: «من خودم درس و دوست دارم آدم از خیلی چیزها باخبر می‌شه. اما اینجا دخترا اجازه ندارن بگن ما نمی‌خوایم ازدواج کنیم می‌خوایم درسمون و ادامه بدیم»

یکی از دلایل تأخیر در ازدواج در اجتماعات شهری، افزایش سواد در میان زنان و خانواده‌ها است. حال آنکه عدم توجه به دانش و افزایش سواد خود دلیلی بر تأکید بر کودک‌همسری است. اولویت اول و تنها اولویت برای دختران در جامعه‌ی روستایی ازدواج تعریف شده است و براساس سنت‌های دیرینه ازدواج دختران به پیروی و حفظ سنت هستند.

۶. بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش با هدف کشف تجربه و تفسیر دختران جوان از ازدواج زود هنگام انجام شد. داده‌ها با استفاده از مصاحبه نیمه ساختاریافته گردآوری و سپس با استفاده از روش تحلیل تماتیک مورد تحلیل قرار گرفت. ۸ تم اصلی از مصاحبه‌ها کشف شد که عبارتند از: پدرسالاری فرهنگی، تنگنای روستایی، هنجار ازدواج زود هنگام، بزرگ‌سالی نمایشی، نارضایتی انباشته، محدودیت اجتماعی و عدم اولویت تحصیل.

کودک‌همسری پدیده‌ای است که تحت تأثیر چندین عامل شکل گرفته است. ازدواج زود هنگام در بستر اجتماعی و فرهنگی مبتنی بر پدرسالاری شکل می‌گیرد. در جامعه کوچک که پدرسالاری و مردسالاری وجود دارد، دختران در جهت ایفای نقش زنانه که بر اساس نقش‌های همسر داری، خانه داری و مادری تعریف شده‌اند آموزش دیده و آموخته‌اند که ایفای نقش زنانه خود را در امر ازدواج که نمایانگر زنانگی است نشان دهند. یکی از مهم‌ترین دلایل ازدواج در سنین پایین، پدرسالاری و خواست و اراده پدر در ازدواج زود هنگام دختران است. پدرسالاری فرهنگی به عنوان یکی از دلایل کودک همسری در مطالعات مورد توجه بوده است (حاجیلو و همکاران، ۱۴۰۰؛ مینا و کریمی خنجری، ۱۳۹۹).

زندگی در محیطی کوچک با بافت سنتی دختران را محدود به عرصه خصوصی می‌کند. دختران نوجوان خود را در محیطی بسته و سنت‌هایی قوام یافته می‌بینند. نتایج با مطالعات حاجیلو و همکاران، ۱۴۰۰؛ فاطیما، ۲۰۲۳؛ سابرامانی و همکاران، ۲۰۲۲؛ هادیاتی و همکاران، ۲۰۲۲؛ در رابطه با اهمیت عامل زیستن در روستا هم‌سو است. مطابق با نظریه ویلیام گود، در مناطق شهری و توسعه یافته به دلیل مدرنیزاسیون ازدواج با تأخیر انجام می‌گیرد؛ چرا که مدرن شدن سبب تغییر نگرش، فرصت تحصیلی و

شغلی را برای خانواده‌ها و خصوصاً زنان می‌شود و با تغییر شیوه‌های زندگی و کاهش کنترل اجتماعی، ازدواج را با تأخیر انجام می‌دهند.

تشکیل خانواده به‌عنوان یک ارزش اجتماعی و تعریف ازدواج و تشکیل خانواده به‌عنوان یک امر مهم اجتماعی، موجب شده تا والدین و فرزندان، ازدواج را در اولویت قرار دهند. مهم رین دغدغه اغلب دختران نوجوان، ازدواج و مقدمات آن است. ازدواج سبب یافتن منزلت و کسب توجه و تأیید اطرافیان می‌شود. اگر دختری در سن مورد نظر ازدواج نکند مورد سرزنش قرار گرفته و در برخی موارد طرد می‌شود. در نتیجه یکی از عوامل‌های کلیدی ازدواج در سنین پایین، تقدم بخشی اجتماعی و فرهنگی به ازدواج و غلبه هنجار ازدواج زود هنگام است. چنانی و همکاران، ۱۴۰۱؛ و حاجیلو و همکاران، ۱۴۰۰؛ در مطالعات خود نشان داده‌اند که یکی از دلایل کودک‌همسری تعصبات قومی و سنت‌های قوی است. این یافته با مطالعات فثائی و همکاران، ۱۴۰۱؛ نقی زاده و میرغفوروند، ۱۴۰۱؛ سابرامانی و همکاران، ۲۰۲۲؛ میترا و همکاران، ۲۰۲۰؛ راج و همکاران، ۲۰۱۹؛ هم‌سو است.

ازدواج مانند هر پدیده و کنش اجتماعی، در بستر فرهنگی معین شکل گرفته و تحول می‌یابد. سن ازدواج و نحوه تصمیم‌گیری آن، نیز از این زمینه جدا نیست. شرایط فرهنگی، اجتماعی روستا به گونه‌ای است که ازدواج ارزشی برتر داشته و دختران در همین زمینه فرهنگی وارد زندگی مشترک می‌شوند. امروزه بر اثر رسوخ ارزش‌های مردن، گسترش تحصیلات، امکان اشتغال زنان و دسترسی به اطلاعات فرامحلی و جهانی، عوامل فرازمینه‌ای نیز بر کنش‌ها مؤثر است. در اثر همین شرایط تغییراتی در حال رخ دادن است. به‌نظر می‌رسد خانواده‌ها از زمینه خاص زندگی خود در روستا فاصله می‌گیرند، نوع نگاهشان به زمان مناسب برای ازدواج نیز تغییر خواهد کرد. البته ماندگاری شرایط فعلی بعید به‌نظر می‌رسد و هر یک از این شرایط پیامدهایی دارد.

پیشنهاد‌های کاربردی: ازدواج در سن مناسب، مقدمه موفقیت زندگی مشترک است. کلیشه‌های جنسیتی و انتظارات اجتماعی از جمله مواردی است که موجب می‌شود پدیده کودک‌همسری تداوم یابد. آموزش و سیاست‌گذاری در زمینه سن مناسب ازدواج، مخاطرات ازدواج سنین پایین را کاهش می‌دهد. شناسایی و آگاهی‌بخشی با تأکید بر مناطقی که ازدواج در سنین پایین رواج دارد.

پیشنهادهای پژوهشی: پژوهش در مورد تفسیر والدین، بویژه پدران افراد دارای تجربه کودک همسری و همچنین مردانی که تمایل به ازدواج با دختران سنین پایین دارند، می‌تواند ابعاد مهمی از پدیده را بگشاید.

محدودیت‌های پژوهش: به دلیل کوچک بودن روستا و نگرانی مشارکت‌کنندگان از برچسب زنی، زمان زیادی صرف جلب رضایت دختران برای شرکت در مصاحبه شد. اغلب مشارکت‌کنندگان دانش-آموز بودند و نبودن مکان مناسب در مدرسه برای مصاحبه موجب ناقص ماندن مصاحبه و گاهی به ناچار تکرار مصاحبه شد.

ملاحظات اخلاقی: این مطالعه، با رعایت کدهای اخلاقی انجام پژوهش‌های انسانی انجام شده است. **حمایت مالی:** مطالعه حاضر تلاش نویسندگان بوده و تحت حمایت مالی منابع خارجی نیست. **سهام نویسندگان:** نویسنده نخست: مسئول طراحی مطالعه، انجام تحلیل نهایی، بازنگری کدها و ویرایش نهایی مقاله بود، نویسنده دوم: مسئول انجام مصاحبه‌ها و کدگذاری ابتدایی داده‌ها بود. نویسنده سوم: پیش‌نویس ابتدایی مقاله را نوشت و پس از آن داده‌ها را دوباره تحلیل کرد. مقاله با مشارکت هر سه نویسنده به نگارش درآمده است.

تضاد منافع: نویسندگان اعلام می‌کنند که هیچ تضاد منافع با هیچ فرد یا سازمانی ندارند. **قدردانی:** نویسندگان از تمامی بانوانی که با صداقت در مصاحبه‌های ما شرکت کردند، قدردانی می‌کنند.

دسترسی داده‌ها: داده‌های حمایت‌کننده از این مطالعه را به دلیل رعایت حریم خصوصی و خانوادگی مشارکت‌کنندگان نمی‌توان در دسترس قرار داد.

منابع

- احمدی، کامیل. (۱۳۹۶). طنین سکوت: پژوهشی جامع درباره ازدواج زودهنگام کودکان در ایران، تهران، انتشارات شیرازه. اسدپور، عهدیه، کمالی، افسانه و سفیری، خدیجه. (۱۳۹۸). فهم مسئله ازدواج در دوره کودکی از نگاه کودک-زنان ازدواج کرده خراسانی. بررسی مسائل اجتماعی ایران، ۱(۱۰)، ۱۹۴-۱۶۷. [لینک].
- افتخارزاده، سیده زهرا. (۱۳۹۴). تجربه زیسته زنان در ازدواج زود هنگام. پژوهش نامه مددکاری اجتماعی، ۳(۱)، ۱۵۶-۱۰۸. [لینک].
- حاجیلو، فتانه، آقایی، توکل و علیپور آبدار، فریده. (۱۴۰۰). علل زمینه‌ساز کودک همسری (مطالعه موردی زنان دارای تجربه زیسته مراجعه‌کننده به مراکز بهداشتی شهر تبریز)، زن و جامعه، ۱۲(۴۸)، ۱۱۶-۱۰۶. [لینک].
- حبیب‌پور، کرم و سلحشور، عصمت. (۱۴۰۱). مطالعه کیفی خشونت در بین کودکان همسران شهر چابهار: شرایط، استراتژی و پیامدها، بررسی مسائل اجتماعی ایران، ۱۳(۱)، ۱۴۰-۱۰۵. [لینک].
- ریتزر، جورج (۱۳۸۰). نظریه‌های جامعه‌شناسی در دوران معاصر، مترجم: محسن ثلاثی، تهران: علمی. فتائی، مهری؛ مطلق، معصومه و آقاجانی مرسان، حسین. (۱۴۰۱). مطالعه زمینه‌ها و پیامدهای کودک همسری در استان لرستان، پژوهشنامه مددکاری اجتماعی، ۹(۳۲)، ۱۴۲-۱۰۵. [لینک].

- فتحی، محمدرضا و رحمانی، جهانشاه. (۱۳۹۴). کاربرد نظریه یادگیری اجتماعی شناختی بندورا در خود تنظیمی و یادگیری، اولین کنفرانس بین المللی مدیریت، اقتصاد، حسابداری و علوم تربیتی، ساری. [لینک].
- فرهمند، مهناز؛ دانافر، فاطمه و پور ابراهیم آبادی، محبوبه. (۱۳۹۹). واکاوی تجارب زناشویی کودک همسری: درهم آمیختگی عاطفی-فکری و بی قدرتی، پژوهش جامعه شناسی معاصر، ۱۷ (۹)، ۱۱۵-۱۴۵. [لینک].
- کریمی، مریم و شجاعی، سامره. (۱۳۹۴). بررسی رابطه بین رهبری پدر سالارانه و آوای کارکنان با تاکید بر نقش تعدیل کننده تسهیم دانش کارکنان شعب بانک صادرات استان گلستان، نشریه مدیریت سازمان های دولتی، ۱۰ (۲)، ۲۱-۴۱. [لینک].
- مرکز آمار ایران (۱۴۰۲). گزارش وضعیت فرهنگی و اجتماعی ایران، بهار ۱۴۰۲، تهران: مرکز آمار ایران. [لینک].
- مقدادی، محمد مهدی و جوادپور، مریم. (۱۳۹۶). تأثیر ازدواج زودهنگام بر سلامت جنسی کودکان و ساز و کارهای مقابله با آن، فصلنامه حقوق پزشکی، ۱۱ (۴۰)، ۶۰-۳۱. [لینک].
- موسی پور، نعمت اله؛ فلاحتی، لیلا و مزینانی، مهدی. (۱۳۹۷). پدرسالاری فرهنگی؛ سیکی از مدیریت فرهنگی در نظام تربیت معلم ایران، فصلنامه تحقیقات فرهنگی ایران، ۱۱ (۴)، ۸۸-۵۵. [لینک].
- مینا، محبوبه و کریمی خنجری، فرزاد. (۱۳۹۹). عوامل مؤثر بر ازدواج کودکان، جامعه شناسی سیاسی ایران، ۳ (۴)، ۲۶۶۸-۲۲۵۶. [لینک].
- ناصری، عرفان و یزدخواستی، بهجت. (۱۳۹۸). بررسی عوامل جامعه شناختی مرتبط با عدم ازدواج مجدد زنان فاقد همسر، فصلنامه توسعه اجتماعی، ۱۴ (۱)، ۶۰-۳۱. [لینک].
- نقی زاده، سمیه و میرغفوروند، مرگان. (۱۴۰۱). دانش و نگرش مادران دختران نوجوان در مورد ازدواج زودرس، علل و پیامدهای آن، مجله حیات، ۲۸ (۲)، ۱۹۸-۱۸۴. [لینک].
- هاوک، پل. (۱۳۸۶). موفقیت در تربیت فرزندان (از ۵ تا ۱۸ سالگی) با رویکرد عقلانی-عاطفی، ترجمه ریاضی واریسی، تهران: رشد.

References

- Ahmadi, K. (2017). *The sound of Silence: a comprehensive study about early marriage in Iran*, Tehran: shirazeh Publication. [Text in Persian].
- Ahmed, T. (2015). Child Marriage: a discussion paper. *Bangladesh Journal of Bioethics*, 6(2), 8-14.
- Ahonsi, B., Fuseini, K., Nai, D., Goldson, E., Owusu, S., Ndifuna, I., ... & Tapsoba, P. L. (2019). Child marriage in Ghana: evidence from a multi-method study. *BMC women's health*, 19 (1), 1-15.
- Asadpoor, A., Kamali, A. & Safiri, Kh. (2020). Understanding the issue of marriage in childhood From the point of view of child-married women of Khorasan, *Iranian journal of Social Problems*, 10 (1), 167-194. [Text in Persian]
- Auradkar, J. B. (2013). child marriage in India: an overview. *Review of Research, Publish in OALib Journal*.
- Azinar, M., Nisa, A. A., & Ediyarsari, P. (2023, January). Perceptions of Early Marriage in Junior High School Students in Rural Areas. In *Unima International Conference on Social Sciences and Humanities (UNICSSH 2022)* (pp. 700-711). Atlantis Press.
- Eftekhazade, S. Z. (2015). Lived Experiences of Female Victims of Child Marriage, *Journal of social Work Research*, 3 (1), 108-156. [Text in Persian]
- Farahmand, M., Danafar, F., Poorebrahimabadi, M. (2021). Analysis of the marital experiences of the spouse's child: Emotional-intellectual and powerless

- fusion, *Contemporary Sociological research*, 17 (9), 115-145. [Text in Persian]
- Fataei, M., Motlagh, M. & Aghajani, M. H. (2023). Studying the contexts and consequences of child marriage in Lorestan province, *Journal Of Social Work research*, 9 (32), 105-142. [Text in Persian]
- Fathi, M. & Rahmani, J. (2015). Applicatipn of Social learning theory in self arrangement and learning, *First Conference of Management, Economics, Accounting and Education*. [Text in Persian]
- Fatima, S. (2023). Rural development and education: critical strategies for ending child marriages. Fatima, S. Rural Development and Education: Critical Strategies for Ending Child Marriages. *Archives of the Social Sciences: A Journal of Collaborative Memory*, 1(1), 1-15.
- Habibpoor, K. & Salahshoor, E. (2022). A qualitative study of violence among child wives in Chabahar city: conditions, strategies and consequences, *Iranian Journal of Social problems*, 13 (1), 105-140.
- Hadiati, M., Farma Rahayu, M. I., & Sudiro, A. (2022). An Empirical Study in Indonesia of Girl Child Marriage Determinants. *Journal of International Women's Studies*, 24 (5), 6. [Text in Persian]
- Hajilou, F., Aghayari, T. & Alipoor-Abdar, F. (2021). The Contextual Causes of Child Marriage (A case study of Women Who Have Child Marriage Experience and Recourse to Health Centers in Tabriz), *Woman & Society*, 12 (48), 106-116. [Text in Persian]
- Hauk, P. A. (2002). *How to Cope with people Who drive You Crazy*, Translated in Persian by Hossein seifourian & Mohammad Taher Riazi arasi, Tehran: Roshd. [Text in Persian]
- Horii, H. (2021). Child Marriage as a "Solution" to Modern Youth in Bali. *Progress in Development Studies*, 1-14. <https://doi.org/10.1177/1464993420977793>. [Text in Persian]
- Iman, M. T. (2012). *Methodology of Qualitative Research*, Qom: Research Institute of Hawzeh & University. [Text in Persian]
- John, N. A., Edmeades, J., Murithi, L., & Barre, I. (2019). Child marriage and relationship equality in Ethiopia. *Culture, Health and Sexuality*, 21 (8), 853–866. <https://doi.org/10.1080/13691058.2018.1520919>.
- Judiasih, S. D., Rubiati, B., Yuanitasari, D., Salim, E. F., & Safira, L. (2020). Efforts to Eradicate Child Marriage Practices in Indonesia: Towards Sustainable Development Goals. *Journal of International Women's Studies*, 21 (6), 135–149.
- Kalamar, A. M., Lee-Rife, S., & Hindin, M. J. (2016). Interventions to Prevent Child Marriage Among Young People in Low- and Middle-Income Countries: A Systematic Review of the Published and Gray Literature. *Journal of Adolescent Health*, 59 (3), S16–S21. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2016.06.015>.
- Karimi, M. & Shojaee, s. (2015). Studying the relationship between paternalistic leadership and employees' voice emphasizing on moderator role of knowledge sharing of employees at branches of Saderat Bank in Golestan Province, *Public Organizations Management*, 3 (2). 21-40. [Text in Persian]
- Kidman, R. (2017). Child marriage and intimate partner violence: A comparative study of 34 countries. *International Journal of Epidemiology*, 46 (2), 662–675. <https://doi.org/10.1093/ije/dyw225> .

- Krafft, C., Arango, D. J., Rubin, A. H., & Kelly, J. (2024). Conflict and girl child marriage: global evidence. *Population Research and Policy Review*, 43(4), 60.
- Male, C., & Wodon, Q. (2018). Girls' Education and Child Marriage in West and Central Africa: Trends, Impacts, Costs, and Solutions. *Forum for Social Economics*, 47 (2), 262-274. <https://doi.org/10.1080/07360932.2018.1451771>.
- Malhotra, A., Warner, A., McGonagle, A., & Lee-Rife, S. (2011). Solutions to End Child Marriage. In International Center for Research on Women. Retrieved from <http://www.icrw.org/files/publications/Solutions-to-End-Child-Marriage.pdf>.
- Maswikwa, B., Richter, L., Kaufman, J., & Nandi, A. (2015). Minimum Marriage Age Laws and the Prevalence Of Child Marriage and Adolescent Birth: Evidence from Sub-Saharan Africa. *International Perspectives on Sexual and Reproductive Health*, 41 (2). <https://doi.org/doi.org/10.1363/4105815>
- McDougal, L., Shakya, H., Dehingia, N., Lapsansky, C., Conrad, D., Bhan, N., ... Raj, A. (2020). Mapping the patchwork: Exploring the subnational heterogeneity of child marriage in India. *SSM - Population Health*, 12 (May), 100688. <https://doi.org/10.1016/j.ssmph.2020.100688>
- Meghdadi, M. M., Javadpour M. (2017). Impact of Early Marriage on Children's Sexual Health and Mechanisms of Deal with It, *Medical Law Journal*, 11 (40), 31-60. [Text in Persian]
- Merriam, S. & Tisdell, E. (2016). *Qualitative Research, A Guide to Design and Implementation*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Miedema, E., Koster, W., & Pouw, N. (2020). Taking choice seriously: Emic understandings of decision-making about child marriage. *Progress in Development Studies*, 1-9. <https://doi.org/10.1177/1464993420965315>
- Mina, M. & Karimi, K. F. (2021). Factors affecting child marriage, *Political Sociology*, 3 (4), 2256-2268. [Text in Persian]
- Mitra, p, pondi endengle, eric m, pant, malika, almeida, luiz (2020). does child marriage matter for growth. *lmf working papers*, 20-27.
- Mousapour, N., Falahati, L. & Mazinani, M. (2019). Cultural Patriarchy as a Cultural Management style in Teacher Training System of Iran, *Journal of Iranian Cultural Research*, 11 (4), 55-88. [Text in Persian]
- Muchomba, F. M. (2021). Parents' assets and child marriage: Are mother's assets more protective than father's assets? *World Development*, 138, 105226. <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2020.105226>
- Naghizadeh S, & Mirghafourvand M. (2022). Knowledge and attitude of mothers with teenage daughters towards early marriage, its causes and consequences. *Journal of Hayat*, 28 (2), 184-198. [Text in Persian]
- Naseri, e. & Yazdkhasti, B. (2019). Sociological Factors Related to the Lack of Remarriage of Widows (Case Study: Sponsored Women in Sanandaj), *Social Development*, 14 (1), 31-60. [Text in Persian]
- Nguyen, M. C., & Wodon, Q. (2014). Impact of child marriage on literacy and education attainment in Africa. *Washington, DC: UNICEF and UNESCO Statistics*.
- Nour, N. M. (2009). Child marriage: a silent health and human rights issue. *Reviews in obstetrics and gynecology*, 2 (1), 51.
- Paul, P. (2020). Child Marriage Among Girls in India: Prevalence, Trends and SocioEconomic Correlates. *Indian Journal of Human Development*, 14 (2), 304-319. <https://doi.org/10.1177/0973703020950263>

- Powell, R. R. (1999). Recent trends in research: A methodological essay. *Library & information science research*, 21 (1), 91-119.
- Raj, A. (2010). When the mother is a child: the impact of child marriage on the health and human rights of girls. *Archives of disease in childhood*, 95 (11), 931-935.
- Raj, A., Salazar, M., Jackson, E. C., Wyss, N., McClendon, K. A., Khanna, A., ... & McDougal, L. (2019). Students and brides: a qualitative analysis of the relationship between girls' education and early marriage in Ethiopia and India. *BMC public health*, 19 (1), 1-20.
- Ritzer, G. (2001). *Contemporary sociological Theory*, Translated in persian by Mohsen Solasi, Tehran: Elmi.
- Subramanee, S. D., Agho, K., Lakshmi, J., Huda, M. N., Joshi, R., & Akombi-Inyang, B. (2022). Child marriage in South Asia: a systematic review. *International journal of environmental research and public health*, 19 (22), 15138.
- UNICEF (2019). Child marriage available at: <https://www.unicef.org/protection/child-marriage>.

